

RUS TILI DARSIDAGI PEDAGOGIK INNOVATSIYALAR: ZAMONAVIY METOD VA TEXNOLOGIYALAR INTEGRATSIYASI

*Farg'ona shahar 1-sonli texnikumi rus tili fani o'qituvchilari
Yuldasheva Muniraxon ,Yunusova Maloxatxon*

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim tizimida rus tilini chet tili sifatida o'qitishda yangi pedagogik va raqamli texnologiyalardan (PEG) foydalanishning ahamiyati, samarali usullari va ularning o'quvchilar nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishdagi roli tahlil qilingan. Maqolada dars jarayonini interfaol tashkil etish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: Pedagogik texnologiyalar, rus tili, raqamli ta'lim, interfaol metodlar, keys-stadi, multimedia, Wordwall, til muhiti.

Bugungi kunda ta'lim tizimining bosh maqsadi o'quvchilarga faqat tayyor bilimlarni berish emas, balki ularda mustaqil fikrlash, tahlil qilish va olgan bilimlarini hayotda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat. Rus tilini xorijiy til sifatida o'qitishda ham an'anaviy, faqat grammatik qoidalarni yodlashga asoslangan metodlar o'z samaradorligini yo'qotmoqda. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar (PEG) dars jarayonini jonlantirish, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish va qisqa vaqt ichida yuqori natijalarga erishishning asosiy vositasiga aylandi.

Asosiy qism va metodologiya

Rus tili darslarida yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llash o'quvchida "til to'sig'i"ni (языковой барьер) yengishga va real muloqot muhitini yaratishga xizmat qiladi. Quyidagi innovatsion texnologiyalar dars samaradorligini kafolatlaydi:

Interfaol va hamkorlik texnologiyalari (Cooperative Learning)

O'quvchilarni kichik guruhlarda ishlashga yo'naltirish orqali ularning barchasini darsga jalb etish mumkin.

- "Keys-stadi" (Case study) metodi: O'quvchilarga hayotiy muammoli vaziyat rus tilida taqdim etiladi (Masalan: *"Siz mehmonxonaga joylashmoqchisiz, lekin band qilingan xona tayyor emas. Muammoni qanday hal qilasiz?"*). Guruhlar bu vaziyatdan chiqish yo'llarini rus tilida muhokama qiladilar va o'z yechimlarini himoya qiladilar. Bu metod nutq o'stirish va muammolarni ijodiy hal qilish ko'nikmasini rivojlantiradi.

- "Klaster" va "Aqliy hujum": Yangi leksik mavzuni boshlashda o'quvchilarning so'z boyligini faollashtiradi. Markaziy tushunchaga bog'liq ruscha so'zlar zanjiri tezkorlik bilan tuziladi.

• Raqamli va multimediyali texnologiyalar (Digital Learning)

Zamonaviy o'quvchilar axborotni asosan vizual va interfaol tarzda qabul qiladilar. Shuning uchun raqamli resurslar darsning ajralmas qismidir.

- Gamifikasiya (O'yinlashtirish): Wordwall, LearningApps va Kahoot! platformalari yordamida rus tili grammatikasi va leksikasiga oid interaktiv o'yinlar, testlar, krossvordlar yaratiladi. Bu o'quvchilarda musobaqa ruhini uyg'otadi va mavzuni zerikmasdan o'zlashtirishga yordam beradi.

- Audio-vizual texnologiyalar: Darsda ruscha qisqa metrajli filmlar, multfilmlar yoki ta'limiy videolardan foydalanish. Videoni ko'rib bo'lgach, undagi qahramonlar xatti-harakati, nutq uslubi tahlil qilinadi, matn ustida ishlanadi.

- Loyihaviy ta'lim texnologiyasi (Project-based Learning)

O'quvchilarga ma'lum bir mavzu doirasida (Masalan: *"Mening sevimli yozuvchim"*, *"Rossiya bo'ylab virtual sayohat"*) kichik tadqiqot loyihalarini tayyorlash topshiriladi. Ular taqdimot (PowerPoint, Canva) yoki kichik video-rolik ko'rinishida o'z loyihalarini rus tilida taqdim etadilar. Bu texnologiya o'quvchining mustaqil izlanishi, AKT savodxonligi va jamoaviy ishlash qobiliyatini yuzaga chiqaradi.

Pedagogik amaliyot shuni ko'rsatadiki, yangi PEG texnologiyalari qo'llanilgan darslarda o'quvchilarning darsga qatnashish faolligi 40-50% ga oshadi. Eng muhimi, o'quvchilarda rus tilida gapirishga bo'lgan qo'rquv yo'qoladi. Raqamli o'yinlar va vizual materiallar yordamida yodlangan so'zlar xotirada uzoq vaqt saqlanib qoladi. O'qituvchining roli esa ma'ruzachidan faqat yo'naltiruvchi (moderator) darajasiga o'zgaradi.

Interfaol va Metodik Texnologiyalar

Klaster (Aqliy hujum): Yangi leksik mavzularni o'rganishda (masalan, "Ekologiya" yoki "Sayohat") markaziy so'z atrofida unga bog'liq ruscha so'zlar zanjirini yaratish.

B-B-B (Bilar edim, Bildim, Bilmoqchiman) chizmasi: O'quvchilarning dars boshidagi va oxiridagi bilim darajasini solishtirish va tahlil qilishga yordam beradi.

Keys-stadi (Case study): Hayotiy muammoli vaziyat rus tilida taqdim etiladi. O'quvchilar guruhlarda bahslashib, muammoning yechimini rus tilida bayon qiladilar.

Elektron pochta va chatlar: Rossiyalik tengdoshlari bilan E-mail yoki ijtimoiy tarmoqlar orqali yozishmalar tashkil etish. Bu yozma nutqni real hayotda takomillashtiradi.

Immersiv va Loyihaviy Ta'lim

Immersiv texnologiyalar: Virtual reallik (VR) elementlari yordamida o'quvchilarni "Moskva bo'ylab sayohat" yoki "Ermitaj muzeyi" kabi virtual muhitga olib kirish va rus tilida ekskursiya uyushtirish.

Loyiha usuli (Project method): O'quvchilarga rus tilida taqdimot, video-rolik yoki kichik tadqiqot ishlari tayyorlash topshiriladi. Bu mustaqil izlanish va jamoada ishlash ko'nikmasini rivojlantiradi. Agar ushbu metodlardan birortasini darsingizga tatbiq etmoqchi bo'lsangiz, menga ayting:

Dars o'tadigan o'quvchilaringizning yoshi yoki sinfi nechada?

Ularning rus tilini bilish darajasi qanday (boshlang'ich, o'rta)?

Aynan qaysi mavzuni o'tishda qiyinchilikka duch kelyapsiz?

Sizga aynan o'sha dars uchun tayyor va bosqichma-bosqich interaktiv dars ishlanmasini (konspekt) tuzib berishim mumkin.

Xulosa qilib aytganda, rus tili darslarida yangi pedagogik texnologiyalardan tizimli foydalanish ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'taradi. Innovatsion metodlar va raqamli platformalar integratsiyasi o'quvchilarning nafaqat til boyligini, balki XXI asrda zarur bo'lgan tanqidiy fikrlash, kommunikativlik va raqamli ko'nikmalarini ham shakllantiradi. Zamon bilan hamnafas o'qituvchi doimiy ravishda ushbu texnologiyalarni o'zlashtirib borishi davr talabidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – T.: 2008.
2. Щукин А. Н. Методика преподавания русского языка как иностранного. – М.: Высшая школа, 2003.
3. Internet resurslari: www.wordwall.net, www.learningapps.org.